

אלו עוברין פרק שלישי פסחים

מד.

עין משפט נר מצוה

א א מיי פ"ה מהל' אסורי
מוצה הלכה ב:
ב מיי פ"ח מהל' טומאה
חולין ה"ב:
ג ג סה ל"ג:
ד מיי פ"ד מהל' מאכל'
אסורי ה"ח:
ה מיי פ"ח מהל'
תרומות ה"ו כי סמג
עשין קלג טו"ש"ע י"ד סימן
שלג סוף פ"ב:
ו מיי פ"ה מהל'ס מזר
הלכה ד:

לענין חמץ בפסח נמי. לר' יוחנן לא מצי פריך דלחיה לא דריש
כל ואס תאמר והא צפרק בתרא דיומא (דף ע"ד.) דריש רבי
יוחנן מכל חלב דחלי שיעור אסור מן התורה ואורי' דלא דריש אלא
לאיסורא אצל להחמיצו מלקות כמו צכשיעור לא וכן גבי חמץ (ט"ז):

ה"ג רש"י מקום מגעו אמאי פסח
הא במיל' ברובא. ופירש דס"ד
השחא דדימוע דרננן^ב וקשה לריב"ז
דמשמע שהשום והשמן עשין מדקמי
נגע במקצתן ולא קמי במקצתה^ג ועוד
דמי סיפא אימתי בזמן שהן גוש
צקעהר אצל אס היה מפוזר טעור
ואי פסיל מקום מגעו משום מדומע
אדרכה כי הו מפוזר יש לו להיות
מדומע יותר ועוד אמאי פסיל מקום
מגעו ותו לא כיון דחשיב כמו כולה
תרומה על ידי דימוע יפסל הכל וא
לא יפסל אפילו מקום מגעו דזהר"ל
אימא הא פלוגתא דמסכת טבול
יוס צעיסה מדומעת ומי שפוסלה
לשארין מקום מגעו. מוס'
הל"ש. ה. ופחות מכביצה
אכולין אינו מקבל טומאה
כדפירש ר"ת (לעיל לג.).
מוס' ר"פ. ו. ובענין ר"ש לא
ישרה זאת הויראט שבכמה
מקום מגעו אמאי פסל והא לא הו
צביה^ה והואיל דלא מקבל טומאה
אלא מדרבנן אית לן למימר דנטלי
אגב מקפה דפריש צפרק כל שעה
(לעיל דף לג.):

מוסף תוספות

א. מרבי חצי שיעור
לאיסורא. מוס' הל"ש.
ב. כלומר דמאורייתא חד
בתרי בטל הוא דתרומה בחד
ומאה דרבנן הוא. מוס' ט"ז ל.
ג. והיאך יבטל דבר שהוא
בעין. מוס' ש"ק. ד. וליכא
מאן דפליגי בין מקום
לשארין מקום מגעו. מוס'
הל"ש. ה. ופחות מכביצה
אכולין אינו מקבל טומאה
כדפירש ר"ת (לעיל לג.).
מוס' ר"פ. ו. ובענין ר"ש לא
ישרה זאת הויראט שבכמה
מקום מגעו אמאי פסל והא לא הו
צביה^ה והואיל דלא מקבל טומאה
אלא מדרבנן אית לן למימר דנטלי
אגב מקפה דפריש צפרק כל שעה
השוחט. מ"י הר"ן.

רבינו חננאל

ושנין אדק הני כלחה היתר
מצטרף לאיסור ניהו, מיהו
לא חזירי ועירי השאור לבדו
אלא לאפוקי מדרבמי דאמר
יש הקטרה בפחות מכזית, דאין
אחא דעירי לאשטוינן דאין
הקטרה בפחות מכזית ובעי
צירוף להשלימו. אקשינן
לר' אבהו, ולר' יוחנן
ליכא מירי אחתיי דהיתר
מצטרף לאיסור, והתניא
מקפה של חולין והשום
והשמן של תרומה ונגע
טבול יוס במקצת לא פסל
אלא מקום מגעו. והנין
בה אפילו מקום מגעו
במקפה אמאי פסול. ואמרי
משתי דר' יוחנן הואיל וזר
לוקה על המקפה בכזית,
מאי לאו משום דמקפה
שהיא היתר מצטרפת לשום
ולשמן שהו איסור ונעשית
המקפה כלא איסור, לפיכך
זו והואכל ממנה לוקה,
אלמא לרבי יוחנן איכא
דברים אחרים דהיתר מצטרף
לאיסור מדאורייתא. ושנין
לעיל לית ליה, והכא
כגון דאיכא במקפה שאכל
הזר, יש בה באותה אכילה
כזית מן השום והשמן
של תרומה, ומצטרף השום
והשמן ונעשו כזית, ולפיכך
לוקה. שאינו לוקה אלא על
התרומה ולא על המקפה.
וישירי אכילה שפצטרפת
מעט מעט עד שפצטרפין
לכזית בכזי אכילת פסח,
דנתיא אכל וחזו ואכל אז
יש מחלתא אכילה ראשונה
עד סוף אכילה אחרונה
שיעור כזי אכילת פסח
מצטרפין, וכמה היא כזי
אכילת פסח, מצאנו שיעור
רבי שיעור חצי פסח,
כמה שיעורו שני ביצים
ואחד מעשרים בכביצה,
נמצא הפרס ארבעה ביצים
ואחד מעשרה בכביצה.
ומפורש בעירובין פרק כיצד
משתתפין בתחומין. ואקשינן
אי הכי כבוחת הבבלי נמי
נימא איכא כזית אכל
מקומינתא דאומא בכזי
אכילת פסח, ואמאי פליגי
רבנן ואמרי בולא כלום.
ואמרינן שאני כוחת הבבלי
דלא משכחת ביה כזית בכזי
אכילת פסח, אי דקשרין
ואכלו כוחת, כגון אכילת
הביצה בטלה דעתה, כלומר
אין זה דרך ארץ, ואי דקא

אפילו חמץ נמי. דהא אמרינן על עירובו צלאו והיינו נמי היתר מנטרף
לאיסור: ומשני אין הכי נמי. דחמץ צפסח היתר מנטרף לאיסור והאי
דנקיט שאור לאפוקי מדאבדי דאמר במנחות צפ' כל המנחות צלות^א יש
הקטרה צפחות מכזית וחייב בהקטרה שאור כל דהו ולא צעי צירוף
ומתוך צביותה דלעיל הכי אין לי
אלא כזית חלי זית מנין ת"ל כל וילף
מינה דיש הקטרה לפחות מכזית קא
משמע לן דאין הקטרה ואי איכא
צירוף אין ואי לא לא: **נאה שמעתא.**
דר' יוחנן: **המקפה.** תבשיל קפוי
ועב של תרומה כגון דייסא והשום
והשמן הנחמין צו לתבילין היו של
חולין: **פסל אס.** כל הקדירה דמקפה
עיקר וטבול יוס פוסל את התרומה:
מקום מגעו אמאי פסל הא צטלו לכו
סלנין ברובא. דקא ק"ד דימוע
מדרבנן הוא דלסורי: **ואמר רבא בר**
רב חנה. דימוע מדאורייתא הוא זר
לוקה עליו כזית משום דיש סס תרומה
עלה הלכך לגבי טומאה נמי שס
תרומה עלה ומינה לא חמירא כתרומה
עמשה ליפסול את כולן ומ"ט זר לוקה
לזית כזית משום ורות הא לא אכל
כזית תרומה לאו משום דהיתר
מנטרף לאיסור: ומשני מאי לוקה
כזית דקאמר כזית צכדי אכילת פסח
שאס אכל פסח ממנו שיעור ארבעה
צ"ט יש צו כזית תרומה. וק"ל דכל
שיעורי אכילת איסור צין כזית של
חלב ורס וצין כזית דיוס הכפוסים
מנטרפת אכילת השיעור צכדי שהייה
זו שאס אכל כחולד חלב וחזר ואכל
כחולד עד שהשלים כזית אס אין
מתחילת האכילה ועד סופה יותר
משהיית כזי אכילת פסח צכדיה
ציונית מנטרף והו כמו שאכלו צנת
אחת וחייב. והכא נמי יש כאן תרומה
מנוי להצטרף כזית אכילת פסח
כדאיכא צכדי אכילת פסח
דאורייתא. צנתיה. הא דלאור רבנן
כזית מנטרף כשיעור שהיית אכילת
פסח מי הו מדאורייתא הלכה למשה
מסיני כשאר שיעורין דקא אמרת
לוקה ומתרת משום דלכיל כזית
מאיסור צר מהיתר: **אמאי פליגי**
רבנן עינר דר' אליעזר צבותא. נהי
נמי דלא דריש כל לרבות עירובו הא
אכיל מיהא מניסור כזית צכדי אכילת
פסח: **ואלא מאי.** צבירא לך האי
לוקה דרבה משום דהיתר מנטרף
לאיסור וצדח כזית קאמר דלקי: **סוף**
סוף אמאי פליגי רבנן עינר. יצטרף

מוסף רש"י

יש הקטרה לפחות
מכזית. והכי נמי אמרינן
בהקומץ (מנחות טז.) הקטיר
קומה פעמים שבעה, הלכך
אפילו פחות מכזית חייב (ט"ז)
(ה). המקפה של תרומה.
השניה מין של תרומה.
מקפה רענן (ב"ר י"ד).
והרשום והשמן. שטמין
לזית משום תבילין (ט"ז).
ונגע טבול יוס במקצתן.
איכא דלמרי טבול ושמן של
תרומה אכל לא במקפה
דחולין, דטבול יוס שויחו
רבנן עי ואין שני עשה
שני אלא בתרומה, ואית
דלמרי מאי במקצתן אפילו
במקפה של חולין, דכיון
דעריבו מחד מנא דמי ליה
מקלן דנגע בתרומה עמשה
(ט"ז). מקום מגעו אמאי
פסולה. הא אין טומאה
אכולין צפחות מצבילין (ט"ז).
דאיכא כזית בכזי אכילת
פסח. חשיב לה כזית היא
תרומה ויון ענגנן צו פסל
מקום מגעו (ט"ז).
דאורייתא היא. דמיחייב
עליו מלקות (ט"ז). בכוחת
הבבלי. לזית כזית קומינתא
דנתיא צפרק ואלו עוברין
(לעיל מג.) דקאמר ועל
עירובו בולא כלום, הא לא
אפסל ללא הו צכדי אכילת
פסח שיעור כזית (ב"ר י"ד).
דקשרין וקאכיל ליה.
שנומע ואוכל עד שנומע
ממנו צכדי אכילת פסח (ט"ז).
בטלה דנתיא אצל כל
אדם. שאין דין אכילה כזי,
שאלו אדם גינל לאכול עניניה
לפי שהו חרף צימה, ולא
חיבמו מורה אלא דין אכילה
(ט"ז). ואי משטר קשטרי.
מעטל פסח (ב"ר פ"ג) שזובל
בה פסח ושמן לפסח ואוכל,
אכל בשום זמן של תרומה
לכיל לוקה כזית דלמרי צכדי
אכילת פסח דאורייתא (ב"ר
י"ד). מדוכות. שיעורין
לחון מכלין (ט"ז). אמאי
אמרינן שאני אבאי אומר
תרומה לתוך כזי. אמאי
מקילין כזי כזי האי דלמרי
שאני אומר תרומה לתוך
תרומה נפלה ולא לתוך חולין,
והאיכא למיחש שמה נפלה
בשל חולין ואיכא כזית צכדי
אכילת פסח. דהנה
לתרומה תבילין דרבנן. ולא
דייקין כזי צכית צכדי
אכילת פסח. דמדריבנן כן ולא
מתמרין כזי כזי האי (ט"ז)
ולפניהם ב' סאין. של
פירות (לעיל ט"ז). ונלו.
אלו. הסאין לתוך אלו.
הקופות ודוע לנו שהשחא
נפל וזו ואחד וזו אין דיעו
זכ זה וזו וזו וזו וזו וזו וזו
מותרין. פירות של קופות
חולין מותרין לזר כבתלמי
אפילו אין בקופה כזי להטיל
השחא צחלת ומאה (ט"ז).

לאן משום דהיתר מצטרף לאיסור.
ומטעם הואיל אס היה מלקט
מן השום או מן השמן כזית ולקט
עליו לית לן למימר שלא צבטל אגב
מקפה כיון שאין דרך אכילה צכד:
דאיכא כזית בכזי אכילת פסח.
מקשין דנשחוט (חולין
דף ע"ד.) אמרינן הנח לגיז דנמע
לזית כזית צכדי אכילת פסח
משמע דצכתמא לא הו כזית צכדי
אכילת פסח יש לומר דהכא ק"ל
ליה דשקטינן צדלית כזית כזית
צכדי אכילת פסח ולפירוש ר"ת
דמוקי שהשום והשמן עשין אחי
שפיר דאי הו מעורב לא הו כזית
צכדי אכילת פסח:
א"כ מאי היתר וכו'. נראה דלא
גרס ליה דאי שרי ליה
א"כ מאי ק"ד לאקשוי כיון
לדלידיה נמי קשה אלא לאבי ס"ה
דפליגי עליה רבנן דלר"ע דווקא אית
ליה היתר מנטרף לאיסור צכל התורה
דגמר מניזר אצל לרבנן דמוקמי
משרת לטעם כעיקר לית להו היתר
מנטרף לאיסור צשום מקום ועוד דצביר צפ' ג' מיניס (דף לו.)
גרסינן גבי שתי קופות צצנמאן צצנמאן לדידי דלמינא היתר מנטרף
לאיסור דנפיש חולין פ"י לאבי הא דהיתר מנטרף לאיסור היינו צשבי
מן האיסור יותר מן היתר או ששניהם צשבה אצל כשהיתר רבה על
האיסור אין מנטרף ולרז דימי אין היתר מנטרף לאיסור צשום מקום
דמסיק לקמן דהו חטאת וזויר שני כחוצים הצאים כחחד ואין
ממלנין וה"פ א"ה אמאי פליגי רבנן כו' צצנמא לדידי פליגי רבנן
משום דר' אליעזר דריש כל ואחא כל לרבות אפילו כשהאיסור מועט
ורבנן לא דריש כל דכשהאיסור מועט אין מנטרף כמו צצנמא אלא
לדידך אמאי פליגי וכן גבי קופה ומזכות אחי שפיר לאבי:
הנה לתרומה תבילין דרבנן. קשה לרשב"א שפיר דתירומת
תבילין דרבנן גבי שום אמאי פסל מקום מגעו ויש לחלק:
איתיביה שתי קופות. ואס תאמר מאי פריך אמאי אמרינן
שאני אומר והא פשיטא דצכל מקום מדאורייתא
מין צביתו טבול צרוב והכא מיירי שרבו חולין על התרומה כיון דסבר
השחא דמיירי דתרומה דאורייתא צבדאורייתא צבעי רבייה אפילו לר'
יוחנן צבערל (צמות דף ע"ב.) ואורי' דצעי למימר צכל ענין אפילו
מין צשאינו מינו כגון קמח חיתין צקמח שיעורין שאינו ניכר:
והו

היתר לאיסור וליחייב: **אלה גרס:** הנה לנוסה צצנלי. דלא אכיל
כזית מן החמץ כשיעור אכילת פסח דהא כותח אינו עשוי לאכול
אלא לטבול ואי מתרמי ואכיל ליה מרס דהשחא איכא כזית ממחר
להצטרף כשיעור אכילת פסח ממנו: **צנלה דעמו.** ולאו אכילה היא
לחיוצי עליה: **ואי מיעטר קא שער.** מטבול צצוכו דכרכו ליכא כזית
מן החמץ צכדי שהיית אכילת פסח שששאל כזי אכילת פסח ממנה
שטיבל צצוכו לא אכל מן הכותח אלא מעט או שני זימים או ארבעה
וצבהו פורתא ליכא מן החמץ כזית. ושכר המדי נמי אף על גב דשמי
ליה צענייה מיהו אין לך צותה צ' וז' כוסות שלא יפסיק ושהיה צינתיים
הלכך צכדי שהיית אכילת פסח לא שמי כזית מן החמץ לצד מן
המים ושכר התערובות שסתם שכר עיקרו מן התמרים או מתאנים
אלא צצמדי מערב עמשה מי שיעורין קלת: **פסח.** הוא חזי ככר
ששיערו צו עירובי תחומים שהוא מוון שמי סעודות וחזיו לצית
המונוע לטמא צגדיס אס ישעה צו כזי אכילתו שנתנה מורה שיעור
שהייתו כזי סעודה דכמי (ויקרא י"ד) והואכל צצית יכנס את צגדיו
והלכה למשה מסיני דחזי ככר של שמונה צצליס הוא סעודה: **שפי**
מדוכות. שהצבלין ניודין צצוכין צפולפין ונגבלי: **אלו לתוך אלו.**
ממדוכות לתוך הקדירות: **מוסרין.** קדירות חולין לר': **הייני אמרינן**
שאני אומר. ומלינן לקולא צצנלי מיתה ודילמא תרומה לתוך
חולין נפל וכי אכיל לה איכא כזית תרומה צכאכילת פסח אלא שמע מינה אי נמי ודאי נפל לא מיחייב משום כזית צכדי אכילת פסח
אלא מדרבנן וכי מספקא לן תלינן לקולא: צצמכת מזר (ל"ג): **גרסינן ואלא מאי היסר מנטרף לאיסור הכי אמר שאני אומר אלא**
הנה לתרומה טבילין דרבנן. דרשאית דגנן מירושך ויחרכך כמי (דברים י"ז): **קופות.** גדולות וצמוקן דגן דהויא תרומה דאורייתא:
לית

שטר ואכל שהוא כעין טבילת פת במקו, ליכא כזית מקומינתא דאומא כשיעור שעה כזי שיאכל אדם פסח, ואם הוא יותר מזה השיעור אין מצטרפין וראשון ראשון כבלי. ומוטבין מיהו שתי קדירות אחת
של חולין ואחת של תרומה ולפניהם שתי מדוכות באחת תבילין של תרומה כזי. ושנין הנה לתרומה תבילין דאניה מן התורה, לפי שאינם מיני חבאות. ומוטבין חוב שתי קופות של חולין ושל תרומה,
ולפניהם שתי סאין אחת של חולין ואחת של תרומה ונפלו אלו לתוך אלו מותרין, שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו, ואי כזית בכזי אכילת פסח מדאורייתא מצטרף, כל ספק דאורייתא לחומרא, אמאי תאני
שאני אומר חולין לתוך חולין נפלו נמצא מקיל. ומשנין כי תניא היתה בתרומה בומן הזה שהיא מדרך אחרת ומשית להיתר מצטרף לאיסור הוא דאתא, מביעה ליה לכדתיא מורה